

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

Rezidba voćaka

Rezidba voćaka predstavlja jednu od najznačajnijih agrotehničkih mjera, kojom se neposredno utiče na visinu prinosa i kvalitet plodova. Rezidbom se doprinosi i ujednačavanju i početku rodosti, čvrstini i simetriji krune i dugovečnosti voćaka. Osim toga, rezidba pruža i niz drugih preimućstava kao što su: olakšano kretanje i primjena mehanizacije, povećanje produktivnosti rada naročito pri redovnoj obradi, zaštiti i berbi plodova, i dr.

Prema vremenu kada se izvodi, može se govoriti o zimskoj i ljetnjoj rezidbi. Zatim, postoji rezidba u uzgojnom periodu i rezidba na rodnost. U zavisnosti od cilja, načina, intenziteta, postoji još na desetine različitih klasifikacija rezidbe. Cilj orezivanja mladih voćaka je formiranje odgovarajuće krune koja će u dužem vremenskom periodu omogućiti što bolje i redovnije plodonošenje. Orezivanje voćaka u rodu omogućava obnavljanje rodnog drveta i vegetativnog prirasta, kako bi se voćka što duže održala u punoj rodosti. U zavisnosti od vremenskih prilika orezivanje jabučastog i koštićavog voća može se obavljati u sjevernom dijelu Crne Gore od kraja februara do sredine marta mjeseca, a u južnim predjelima tokom čitavog perioda mirovanja voćaka. Rezidba bilo koje voćne vrste se ne smije obavljati ukoliko su temperature ispod nule.

Voćke se režu u vrijeme biološkog mirovanja voćaka, a kasnija rezidba nepovoljno djeluje na njihov razvoj. Međutim, gdje se javljaju pozni mrazevi, potrebno je biti posebno obazriv. Rezidba je presudna za visok i kvalitetan rod i ne smije se raditi napamet. Jabuka je voćna vrsta koja je posebno zahtjevna prema rezidbi jer se različite sorte različito i orezuju.

Voćke koje su na početku rodnosti proređuju im se samo letorasti, a ostavljaju sve potencijalne rodne grančice. Bujniji letorasti se režu u osnovi. Jačina rezidbe zavisi i od starosti voćke. Mlade jabuke su bujnije i takva stabla se manje orežu, dok starije voćke treba oštrije orezivati kako bi se stablo podmladilo. Oboljele i slomljene grane se redovno uklanjaju a skeletne se skraćuju na trogodišnju zonu porasta. Važno je znati da duga rezidba ubrzava i povećava rodnost, a oštija povećava bujnost i usporava rodnost. Jabuka u rodu se reže prema morfološkim osobinama rodnih grančica, vegetativnom porastu i stanju rodnih pupoljaka.

Prije svake rezidbe obavezno se analiziraju potencijalni rodni pupoljci, njihova izdiferenciranost, izmrzlost i količina. Za cvjetne pupoljke u unutrašnjosti krune

neophodno je da budu dobro osvijetljeni, pa se rezidbom kruna prosvjetljava. Grane koje se ukrštaju, koje zasenjuju jedna drugu se prilikom orezivanja uklanjaju. Rezidbom se vodi računa o rodu kako za tekuću tako i za narednu godinu. Ostavlja se dovoljan broj letorasta, da bi se u toku godine formirale kvalitetne rodne grančice koje će donijeti rod naredne godine. Ako ih ima mnogo prorede se i ostave samo one umjereno bujne. U donjem dijelu krune se ostavljaju duži jednogodišnji letorasti od 50 do 60 cm, dok se u gornjem dijelu odabiraju kraći do 40 cm.

Poslije prosvjetljavanja krune i regulisanja broja jednogodišnjih letorasta, rezidbom se reguliše broj rodnih pupoljaka.

Ukoliko se utvrdi da je procenat rodni pupoljaka u kojima su diferencirani cvetni zameci visok, preko 60 %, kao i broj rodni pupoljaka po stablu a vegetativni porast odličan, mora se primijeniti kratka (oštra) rezidba. Tada se iz osnove izbacuju sve rodne grančice a za rod ostavlja dvogodišnje drvo koje je obraslo rodni grančicama.

Koliko se ostavlja rodni grančica zavisi od sorte i razvijenosti voćke. Ako je broj pupoljaka s diferenciranim cvjetnim začecima umjeren (30-40 odsto), treba skraćivati ili samo prorediti trogodišnje i starije rodne grančice. Ako je rodni pupoljaka manje, neophodno je sačuvati što više grančica, odnosno primijeniti slabu (blagu) rezidbu. Položene letoraste treba ostavljati, uspravne uklanjati, i letorasti se uglavnom ne prekracuju. Melrouz ima relativno mali ugao skeletnih grana i s posebnom pažnjom se biraju skeletne i poluskeletne grane rodni drveta. Redovno se uklanjaju vertikalni i bujni prirasti a ostavljaju manje bujni. Shodno bujnosti skeletne grane treba ostaviti određen broj umjeren bujni rodni grančica (vitih, naboritih, krutih), pri čemu se na vrh krune (kod palmete) takođe ostavlja 4-5 slabo razvijenih vodopija.

Za razliku od jabuke, glavni nosioci rodni kruške su dvogodišnje grane s naboritim rodni grančicama, ređe vite rodne. Međutim, viljamovka obrazuje rod pri vrhu jednogodišnjih letorasta. Kruške se režu prema karakteristikama rasta i rađanja, što zavisi od sorte. Viljamovka i većina drugih sorti zahtijeva srednje dugu rezidbu. Na dvogodišnjem drvetu ostavljaju se 4-6 rodni grančica. Paskrasanka ne podnosi kasnu rezidbu i traži kratku rezidbu. Na kratkom rodni drvetu ostavlja se po jedan cvjetni pupoljak, dok se rodni kolači (izrođeno drvo) uklanjaju. Kratku rezidbu traže i junska lepatica, junska šarena i junska zlato. Abate fetel i boskova bočica traže dugu rezidbu. Sorte krušaka osjetljivije na zimski mraz, a takve su junska lepatica, butira, santa marija, kaluđerka, junska zlato režu se kasnije u početku razdvajanja cvasti. Kasna rezidba kod ovih sorti depresivno djeluje na porast i poboljšava rodni.

Od svih voćnih vrsta breskva se reže najoštrije. Ako se ne bi tako rezala, životni vijek bio bi izuzetno kratak a rod bi se svake godine premeštao ka gornjim dijelovima krune. U regionima sa blagom zimom breskva se može orezivati tokom čitavog perioda mirovanja. U kontinentalnom području ovaj posao se odlaže do pred cvjetanje. Za rod se ostavljaju mješovite rodne grančice, umjeren bujne, dužine do 50 cm, dobro zdrvenjene i s dosta cvjetni pupoljaka.

Kajsija kao i breskva traži dobru osvjetljenost krune. Posebno se vodi računa o velikom broju vodopija koje se obrazuju.

Ukoliko se ne obavlja ili se vrši pogrešna rezidba brzo dolazi do samozasjenjivanja i ogoljavanja krune pa se rod premješta prema periferiji.

Za gajenje višnje najpogodniji je piramidalni oblik krune. Trešnja spontano formira etažnu piramidalnu krunu.

Kod šljive je najosnovnije da se uklanjaju prekobrojne rodne grančice, tanje i izrođene. Obavezno se uklanjaju jednogodišnji nerodni letorasti i izdanci izbili iz krune i po pravilu se ne skraćuju.

U voćarstvu su najčešći uzgojni oblici: vretenast žbun, vitko vreteno, različiti oblici piramidalne krune, palmeta s kosim granama i dr. Vretenasti žbun je oblik krune pogodan za sorte jabuke kalemljene na srednje bujni podlogama. Vitko vreteno odgovara sortama jabuka kalemljenim na slabu bujne podloge, spur tipovima na srednje bujni podlogama i kruškama na dunji MA.

Pravilna palmeta s kosim granama je pljosnati uzgojni oblik čije se osnovne grane pružaju u pravcu reda.

Važno je da voćari znaju da se prilikom rezidbe poštuju prirodni zakoni, da je razmjena hrane iz listova i vode i minerala iz korijena brža i intenzivnija. Takva situacija će rezultirati dobrim rodom. Ako je ta udaljenost veća a usput ove materije nailaze na brojne krivine i čvorove, koje smo napravili rezidbom, usporava im se tok, korijen dobija manje hrane a listovi vode pa je formiranje roda sporije.

Mr Nebojša Veličković
Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

